

Súd: Krajský súd Trnava
Spisová značka: 22Co/30/2023
Identifikačné číslo súdneho spisu: 2517202096
Dátum vydania rozhodnutia: 25. 04. 2024
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Eva Behranová
ECLI: ECLI:SK:KSTT:2024:2517202096.1

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Krajský súd v Trnave v senáte zloženom z predsedníčky senátu: JUDr. Eva Behranová a sudcov: JUDr. Peter Duman a Mgr. Matúš Staríček v spore žalobkyne: A. B., nar. XX.XX.XXXX, bytom C. D. XXX, XXX XX C. D., zastúpená: JUDr. Iveta Balalová, advokátka, so sídlom Ružová dolina 10, 821 09 Bratislava, proti žalovanej: E. B., nar. XX.XX.XXXX, bytom F. XXXX/X, XXX XX G., zastúpená: JUDr. Tomáš Klieštenec, advokát, so sídlom M. Waltariho 7, 921 01 Piešťany, o určenie, že dôvody vydedenia nie sú dané a že žalobkyňa je dedičkou po poručiťelke, na odvolanie žalobkyne proti rozsudku Okresného súdu Piešťany č. k.: 6C/22/2017 - 274 zo dňa 09.02.2023, takto

rozhodol:

- I. Odvolací súd napadnutý rozsudok súdu prvej inštancie potvrdzuje.
II. Žalovaná má voči žalobkyňi nárok na náhradu trov odvolacieho konania v celom rozsahu.

odôvodnenie:

1. Napadnutým rozsudkom súd prvej inštancie výrokom I. žalobu v celom rozsahu zamietol a výrokom II. o trovách konania rozhodol tak, že žalovaná má voči žalobkyňi nárok na náhradu trov konania v rozsahu 100 %.

1.1 Svoje rozhodnutie odôvodnil poukazom na ustanovenia § 469a ods. 1., 2, 3, § 473 ods. 1, § 476 ods. 1, 2, § 476b, § 476d ods. 1, § 476e, § 476f ods. 1, § 477, § 479 zákona č. 40/1964 Zb. Občiansky zákonník (ďalej len „Občiansky zákonník“) § 255 ods. 1, § 262 ods. 1 zákona č. 160/2015 Z. z. Civilný sporový poriadok (ďalej len „C. s. p.“).

1.2 Napadnuté rozhodnutie vecne odôvodnil tým, že žalobkyňa sa uplatnenou žalobou domáhala určenia, že dôvody vydedenia uvedené v listine o vydedení spísanej 22.04.2009 H. I. nie sú voči žalobkyňi dané a určenia, že žalobkyňa je dedičkou po poručiťelke H. I.. Súd prvej inštancie mal na základe vykonaného dokazovania za preukázané, že poručiťelka závet a listinu o vydedení podpísala s plným vedomím o obsahu daných úkonov, ktoré jasne zachytávajú jej slobodnú vôľu, pričom pri ich podpisovaní si bola vedomá následkov s nimi spojenými. Konštatoval, že listina o vydedení obsahuje všetky zákonom požadované náležitosti: deň, mesiac, rok, kedy bola podpísaná, dôvod vydedenia, je vlastnou rukou poručiťelky podpísaná a súčasne pred dvoma prítomnými svedkami bolo výslovne prejavené, že listina obsahuje jej poslednú vôľu. Na listine sú podpísaní svedkovia úkonu, pričom rozpory v dátume narodenia J. K. sú podľa súdu prvej inštancie len chybou v písaní a je zrejmé, že táto bola skutočne ako svedok právnych úkonov účastná. Listina o vydedení a závet sú platné a vyvolávajú všetky zákonom predpokladané účinky. Súd prvej inštancie ďalej dôvodil tým, že v konaní bolo preukázané, že poručiťelka bola odkázaná na pomoc v starobe, v čase spísania listiny o vydedení resp. v dvoch rokoch tomu predchádzajúcich bola vo veku 79-81 rokov, sporným bol celkový stav poručiťelky v čase spísania listiny o vydedení a v období dvoch rokov tomu predchádzajúcich. Podľa listiny o vydedení poručiťelka vydedila žalobkyňu a jej potomkov z dôvodov neposkytnutia potrebnej pomoci v chorobe,

v starobe, ako aj z dôvodu trvalo neprejavovaného opravdivého záujmu, ktorý by ako potomkovia mali prejavovať. Súd prvej inštancie zistil, že poručiiteľka netrpela žiadnym vážnejším ochorením, pravidelne neužívala žiadne lieky a psychický stav mala primeraný veku. Súčasne mal za preukázanú odkázanosť žalovanej na dennú pomoc iných osôb z dôvodu jej vysokého veku – staroby, ktorá sa prejavovala predovšetkým v potrebe doprovodu (poručiiteľka mávala závrate, odpadávala, rozbila si hlavu), či už pri návšteve lekára alebo akýchkoľvek iných aktivitách spojených s opustením domácnosti (nákup, návšteva cintorína, kostola a pod.), resp. pomoci v domácnosti a záhradke. Uvedené skutočnosti zistil výsluchmi svedkov E. B., B. B., H. B., H. L. M. A. H. N. H.. Predovšetkým výpovede E. B., B. B. a H. B. boli presvedčivé, vzájomne koherentné a nerozporné. Bola zrejmá ich skutočná vedomosť o základných každodenných potrebách poručiiteľky, spojených s jej vekom a zdravotným stavom, s ktorou boli nepochybne v každodennom kontakte. Ich výpovede boli potvrdené nielen obsahom samotnej listiny o vydedení ale v časti aj výpoveďami H. L. M. A. H. N. H., ktoré nimi uvádzané skutočnosti nepriamo potvrdili. Svedkyňa H. M. sa poručiiteľka sťažovala, že hoci žalobkyňa vída v obci, ju navštíviť nepríde. Uvedená svedkyňa potvrdila, že poručiiteľka potrebovala pred spísaním listiny o vydedení pomoc - doprovod do schodov a pri vstupe do kanceláriu ju niekto podopierať. Svedkyňa H. H. potvrdila, že žalobkyňa u poručiiteľky nikdy nevidela, mala vedomosť o „zlých“ vzťahoch so žalobkyňou už v roku 2008 ako aj neskôr. Nakoniec „zlé vzťahy“ v rodine potvrdil aj samotný H. B., syn žalobkyne keď v rámci výpovede uviedol, že po smrti dedka „sa to začalo naštrbovať a po smrti uja (syna poručiiteľky) „to už bolo celé zle“. Výpovede svedkov H. B., I. I. a H. B. E.. súd vyhodnotil ako nedôveryhodné (nie však z dôvodu, že ide o osoby blízke „bližšie“ žalobkyňi), ale predovšetkým s ohľadom na všetky skutočnosti, ktoré vyšli v priebehu konania najavo. Všetci uvedení svedkovia mali v podstate podporiť tvrdenia žalobkyne, že v rozhodnom období bola poručiiteľka v dobrom zdravotnom stave, nebola odkázaná na pomoc iných osôb a súčasne, že žalobkyňa v danom období pravidelne poručiiteľku navštevovala a aj jej poskytovala potrebnú pomoc. I. I. (bratranec žalobkyne a žalovanej) priznal, že v rokoch 2007-2009 poručiiteľku vôbec nestretol, všetky informácie čerpal sprostredkovane od svojej mamy, ktorá mala poručiiteľku spolu so žalobkyňou navštevovať. Obsah jeho výpovede podľa názoru súdu neobjasnil žiadne zo žalobkyňou tvrdých skutočností. Syn žalobkyne H. B., ml. navštevoval poručiiteľku do jeho 17 rokov t. j. do roku 1999 (dôvody takéhoto náhleho pretrhnutia kontaktu neozrejmil, a aj táto samotná skutočnosť naznačuje, že vzťahy s poručiiteľkou neboli už dlhšiu dobu ideálne), potom podľa jeho tvrdení už žalobkyňa k poručiiteľke len vozil, tvrdil rovnako ako manžel žalobkyne H. B., že k poručiiteľke chodili každý týždeň a v podstate všetci zhodne, že poručiiteľka bola zdravotne v poriadku. Syn žalobkyne ďalej tvrdil, že s poručiiteľkou sa navštevovali každý týždeň, zároveň však po smrti jej manžela a syna im bolo bránené si s ňou telefonovať. Žalovaná v priebehu konania namietala, že poručiiteľka mala lekára len v Piešťanoch (opak nebol podložený žiadnym dôkazom), svedok H. B., manžel žalobkyne však pri výpovedi tvrdil, že ak to bol potrebné vozil poručiiteľku po lekároch aj na Banke. Súd prvej inštancie ustálil, že pomoc poručiiteľke v predmetnom období zabezpečovali žalovaná, H. B., E. B. a B. B.. Poskytovali jej pomoc pri nákupoch, príprave dreva, doprovode k lekárovi, na poštu, na cintorín takmer denne. Vnúčatá poručiiteľky (E. B. a B. B.) u nej často prespávali. Poručiiteľke bola zabezpečovaná aj strava, pričom pri tejto dennej starostlivosti žalobkyňa u poručiiteľky vôbec nezaznamenali. Poručiiteľka teda potrebovala každodennú pomoc a pomoc potrebovala aj od žalobkyne, ktorú skutočnosť dávala najavo aj svojmu okoliu. Stav a potreba pomoci musela byť žalobkyňi známa, pretože podľa výsledkov dokazovania minimálne dva krát v rozhodnom období poručiiteľku navštívila a žiadala ju o finančné prostriedky. Žalobkyňa mala reálnu možnosť poručiiteľke poskytovať potrebnú pomoc - bola na dôchodku, a netvrdila že by jej v tejto pomoci niečo bránilo, pričom preukázateľne navštevovala iné osoby v obci, v ktorej žila poručiiteľka. Súd prvej inštancie konštatoval, že v konaní nebolo preukázané, že by žalobkyňa poručiiteľku v období rokov 2007-2009 (do spísania listiny o vydedení) navštevovala tak intenzívne ako tvrdila v žalobe. Poručiiteľka o žalobkyňu dlhodobo prejavovala záujem, čo však opačne neplatilo a v dôsledku tohto nezájmu poručiiteľka - matka žalobkyne trpela - čo navonok prejavila nielen pred viacerými členmi rodiny, ale aj svedkami a nakoniec aj v obsahu samotnej listiny o vydedení. Zdôraznil, že žalobkyňa vôbec netvrdila, že by poručiiteľka dala svojím správaním akúkoľvek zámienku, na jej správanie, a tiež, že by žalobkyňi bránila v navštevovaní alebo informovaní sa či už o jej zdravotnom stave resp. potrebách, s ktorými vzhľadom na jej vysoký vek a zdravotný stav nevyhnutne potrebovala pomoc. Žalobkyňa nepreukázala v rozhodnom období žiadnu iniciatívu v tomto vzťahu, všetko svedčí o jej pasivite. Súd prvej inštancie tak mal za preukázaný dôvod vydedenia podľa § 469a ods. 1 písm. a) aj b) Občianskeho zákonníka. Vzhľadom na skutočnosť že súd prvej inštancie dospel k záveru, že dôvody vydedenia žalobkyne sú dané, nemohol logicky vyhovieť ani nároku žalobkyne na určenie, že je dedičkou po poručiiteľke, keď dôsledkom vydedenia je strata dedičského práva vydedeného potomka, a preto súd prvej inštancie žalobu zamietol v celom rozsahu. Súd prvej inštancie nevykonal žalobkyňou navrhnutý

výsluch svedkýň F. I. (dobrá kamarátka poručiťky) a E. F. (družka zomrelého syna poručiťky), z dôvodu, že uvedené prostriedky procesného útoku resp. procesnej obrany žalobkyňa neuplatnila včas, pretože ich mohla navrhnuť už skôr, ak by konala starostlivo so zreteľom na rýchlosť a hospodárnosť konania. Výsluch uvedených svedkýň nevyplýval z vykonaného dokazovania, žalobkyňa uvedené svedkyne mohla označiť a navrhnuť vypočuť už pri podávaní žaloby. Ich vykonanie by bezpochyby vyžadovalo nariadenie ďalšieho pojednávania, súd preto na návrhy na výsluchy uvedených svedkýň s poukazom na § 153 ods. 1 a 2 C. s. p. neprihliadal. Súd prvej inštancie dôvodil aj tým, že samotná skutočnosť, že sa v rozhodnom čase stretávali s poručiťkou, nie je dostatočný dôvod na ich výsluch, návrh na výsluch svedka musí smerovať k dokazovaniu konkrétnych skutkových okolností tvrdených stranami sporu v danom prípade však nie je možné takéto okolnosti z návrhu na výsluch svedkýň F. I. a E. F. vydedukovať.

1.3 Žalovaná bola v konaní v celom rozsahu úspešná, pričom súd prvej inštancie v konaní nezistil dôvody hodné osobitného zreteľa, ktoré by mohli viesť k výnimočnému nepriznaniu náhrady trov konania. Priznal preto žalovanej voči žalobkyňi nárok na náhradu trov konania v rozsahu 100 % s tým, že o výške trov konania rozhodne súd prvej inštancie samostatným uznesením, ktoré vydá súdny úradník.

2. Proti rozsudku súdu prvej inštancie podala odvolanie žalobkyňa z dôvodov, že súd prvej inštancie nesprávne vyhodnotil vykonané dokazovanie, nevykonala navrhnuté dôkazy, potrebné na zistenie rozhodujúcich skutočností, sú prípustné aj ďalšie prostriedky procesného útoku, ktoré neboli síce uplatnené od začiatku konania, ale bolo to z toho dôvodu, že ich žalobkyňa zistila až po výpovedi svedka I. (§ 365 ods. 1 písm. e) a f) a g) C. s. p.)

2.1 Žalobkyňa dôvodila výpoveďou samotnej žalovanej, ktorá uviedla, že žalobkyňa permanentne poručiťku navštevovala. Pritom jej deti vo svojich výpovediach tvrdili, že žalobkyňa za poručiťkou nechodila. Výpoveď svedkyne B. B. považuje za nedôveryhodnú z dôvodu, že pokiaľ by svedkyňa ako aj jej mama a brat boli v neustálom kontakte s poručiťkou, tak ako vo svojich výpovediach uvádzali, tak by sa samozrejme museli rozprávať aj s poručiťkou a táto by im vedela jednoznačne povedať, prečo ju žalobkyňa nenavštevuje, ak tak skutočne bolo. Tieto dôvody svedkovia neboli schopní uviesť. Žalobkyňa v podanom odvolaní spochybnila výpoveď H. M., keď svedkyňa mala vypovedať, že po smrti syna ju poručiťka navštevovala intenzívne 3 x do mesiaca, riešili, aby svedkyňa zastupovala poručiťku ako poškodenú v trestnej veci týkajúcej sa úmrtia jej syna. Svedkyňa zastupovala poručiťku v dedičskom konaní po synovi a v tejto veci bola podaná žaloba 3.11.2009. Pritom listinu o vydedení, ako aj závet spisovala svedkyňa dňa 22.4.2009. Túto výpoveď preto považuje žalobkyňa za nevierohodnú, lebo syn poručiťky zomrel X.XX.XXXX a nebol dôvod, aby poručiťka navštevovala svedkyňu takto intenzívne rok pred podaním žaloby na súd, lebo táto bola podaná až 3.11.2009. Žalobkyňa ďalej uviedla, že navrhla v konaní vypočuť svedkyne F. I. a E. F., súd jej návrhu nevyhovel. V tejto súvislosti poukázala na to, že uvedené svedkyne navrhoval po svojej svedeckej výpovedi I. I., ktorý po skončení pojednávania, keď odchádzali zo súdu povedal, že obidve uvedené svedkyne by sa vedeli vyjadriť k tomu, v akom fyzickom stave bola poručiťka v rokoch 2007-2009 a tiež k tomu, ako sa stretávala so svojimi deťmi. Podľa žalobkyne v konaní bolo preukázané, že poručiťka nemala zdravotné problémy a to, že bola odkázaná na cudziu pomoc tvrdila iba žalovaná a jej rodinní príslušníci. Z výpovedí svedkov vyplynulo, že poručiťka chodila do kostola, na cintorín, k advokátke a tiež na súdne pojednávania. Žalobkyňa nebola v rokoch 2007-2009 požiadaná poručiťkou o to, že by potrebovala pomoc, ani nebolo zrejmé, že by bola na takúto pomoc odkázaná. Žalobkyňa aj svedkovia vypovedali, že navštevovala poručiťku, pomohla jej keď bolo treba a najmä bolo preukázané, že nehody vznikali medzi žalovanou a žalobkyňou a nie medzi poručiťkou a žalobkyňou. Súd prvej inštancie teda nesprávne vyhodnotil vykonané dôkazy, nevykonala navrhnuté dôkazy na zistenie rozhodujúcich skutočností a podľa žalobkyne sú prípustné aj ďalšie prostriedky procesného útoku. Žalobkyňa preto navrhla, aby odvolací súd zrušil napadnutý rozsudok a vrátil vec súdu prvej inštancie, alebo aby zmenil napadnutý rozsudok tak, že určí, že dôvody vydedenia neboli dané a žalobkyňa je dedičkou po poručiťke. Zároveň prizná náhradu trov konania žalobkyňi.

3. Žalovaná vo vyjadrení k odvolaniu žalobkyne uviedla, že sa stotožňuje s napadnutým rozsudkom a jeho odôvodením, keď súd správne právne posúdil vec a postupoval procesne správne. Rozsudok súdu prvej inštancie je určitý, zrozumiteľný, preskúmateľný a vykonateľný.

3.1. Pokiaľ ide o odvoláciu námietku žalobkyne, ktorou spochybnila výpoveď svedkyne B. B., tieto tvrdenia považuje za špekulatívne, nelogické, skreslené a nepravdivé, a najmä sú to len subjektívne dohady žalobkyne. Aj napriek tomu, že svedkyňa, jej mama a brat boli v každodennom kontakte s poručiťkou, z uvedeného nevyplýva, že je nevyhnutné, aby vedeli uviesť dôvody, pre ktoré ju žalobkyňa nenavštevuje. Ide preto len o dohady žalobkyne, ktoré nemôžu viesť a ani nevedú k nedôveryhodnosti svedka. Pokiaľ žalobkyňa v odvolaní popiera zistenia súdu, že navštívila poručiťku v rozhodnom období dva krát za účelom poskytnutia finančných prostriedkov, takéto popretie uvedeného tvrdenia žalovanej mala žalobkyňa uskutočniť počas prvoinštančného konania, pretože skutkové tvrdenia strany, ktoré protistrana výslovne nepoprela, sa považujú za nesporné. Uvedené tvrdenia žalobkyne sú preto bezpredmetné. Pokiaľ ide o výpoveď H. M., tu žalovaná argumentovala, že nie je možné stotožňovať dedičské konanie s konaním vo veci samej, poručiťka mala právo radiť sa s advokátom aj vo veci samotného dedičského konania (po úmrtí syna) od jeho začiatku (2008), ako aj v akýchkoľvek iných veciach, čo aj využila a špekulácie žalobkyne nie sú opodstatnené. Pokiaľ ide o návrh na výsluch svedkýň F. I. a E. F., svedok I. I. na pojednávaní dňa 08.12.2022 uviedol, že k poručiťke nechodil a nebol s ňou v kontakte, preto ani nemohol vedieť, kto sa s poručiťkou stretával, ani to, kto sa vie vyjadriť k jej zdravotnému stavu. Pokiaľ žalobkyňa tvrdí, že poručiťku navštevovala, musela by po celý čas disponovať aj informáciou, kto sa s poručiťkou stretával, kto ju navštevoval. O sudcovskej koncentrácii konania bola žalovaná riadne poučená. Žalovaná ako aj jej rodinní príslušníci dôverne, podrobne a spoľahlivo opísali, akú každodennú starostlivosť poručiťka v rozhodnom období potrebovala. Žalovaná navrhla, aby súd prvej inštancie rozsudok súdu prvej inštancie ako vecne správny potvrdil.

4. Krajský súd v Trnave ako súd odvolací (§ 34 C. s. p.), po zistení, že odvolanie bolo podané včas (§ 362 ods. 1 C. s. p.), stranou, v ktorej neprospech bolo rozhodnutie vydané (§ 359 C. s. p.), proti rozhodnutiu, proti ktorému je odvolanie prípustné (§ 355 ods. 1 C. s. p.), po skonštatovaní, že odvolanie má zákonom predpísané náležitosti (§ 363 C. s. p.) a že žalobkyňa použila zákonom prípustné odvolacie dôvody (§ 365 ods. 1 písm. e), f), g) C. s. p.), preskúmal rozsudok súdu prvej inštancie v medziach daných rozsahom (§ 379 C. s. p.) a dôvodmi odvolania (§ 380 ods. 1 C. s. p.), vychádzajúc zo skutkového stavu zisteného súdom prvej inštancie bez potreby zopakovania či doplnenia dokazovania (§ 383 a § 384 C. s. p.), postupom bez nariadenia odvolacieho pojednávania (§ 385 ods. 1 C. s. p. á contrario) a dospel k záveru, že odvolanie žalobkyne nie je dôvodné.

5. Predmetom konania pred súdom prvej inštancie bola žaloba, ktorou sa žalobkyňa domáhala určenia, že nie sú dané dôvody uvedené v listine o vydedení zo dňa 22.04.2009 spísanej poručiťkou H. I. a určenia, že žalobkyňa je dedičkou po poručiťke H. I..

6. Predmetom vecného prieskumu odvolacieho súdu s prihliadnutím na žalobkyňou uplatnené odvolacie dôvody (§ 365 ods. 1 písm. e), f), g) C. s. p.) bolo posúdiť, či súd prvej inštancie správne rozhodol, keď napadnutým rozhodnutím žalobu zamietol.

7. Podľa § 387 ods. 1 C. s. p. odvolací súd rozhodnutie súdu prvej inštancie potvrdí, ak je vo výroku vecne správne.

8. Podľa § 387 ods. 2 C. s. p. ak sa odvolací súd v celom rozsahu stotožňuje s odôvodnením napadnutého rozhodnutia, môže sa v odôvodnení obmedziť len na skonštatovanie správnosti dôvodov napadnutého rozhodnutia, prípadne doplniť na zdôraznenie správnosti napadnutého rozhodnutia ďalšie dôvody.

9. Odvolací súd sa stotožňuje s odôvodnením napadnutého prvoinštančného rozhodnutia, a konštatuje, že súd prvej inštancie vo vyčerpávajúcom rozsahu vykonal dokazovanie potrebné na posúdenie a rozhodnutie o nároku žalobkyne uplatnenej žalobou. Výsledky dokazovania jednotlivo i vo vzájomných súvislostiach dôkladne a správne vyhodnotil, pričom dospel k správnym skutkovým zisteniam a svoje rozhodnutie vyčerpávajúcym a presvedčivým spôsobom odôvodnil. S poukazom na ustanovenie 387 ods. 2 C. s. p. odvolací súd konštatuje správnosť dôvodov napadnutého rozhodnutia, odkazuje na jeho odôvodnenie a na zdôraznenie jeho správnosti a z dôvodu vyrovnania sa s odvolacími námietkami žalobkyne uvádza nasledovné:

10. Podľa § 469a ods. 1 Občianskeho zákonníka poručiteľ môže vydediť potomka, ak a) v rozpore s dobrými mravmi neposkytol poručiteľovi potrebnú pomoc v chorobe, v starobe alebo v iných závažných prípadoch, b) o poručiteľa trvalo neprejavuje opravdivý záujem, ktorý by ako potomok mal prejavovať,

11. Podľa § 469a ods. 2 Občianskeho zákonníka pokiaľ to poručiteľ v listine o vydedení výslovne určí, vzťahujú sa dôsledky vydedenia aj na osoby uvedené v § 473 ods. 2.

12. Podľa § 473 ods. 2 Občianskeho zákonníka ak nededí niektoré dieťa, nadobúdajú jeho dedičský podiel rovnakým dielom jeho detí. Ak nededia ani tieto deti alebo niektoré z nich, dedia rovnakým dielom ich potomci.

13. Podľa § 191 ods. 1 C. s. p. dôkazy súd hodnotí podľa svojej úvahy, a to každý dôkaz jednotlivo a všetky dôkazy v ich vzájomnej súvislosti; pritom starostlivo prihliada na všetko, čo vyšlo počas konania najavo.

14. Podľa § 191 ods. 2 C. s. p. vierohodnosť každého vykonaného dôkazu môže byť spochybnená, ak zákon neustanovuje inak.

15. Z obsahu spisu vyplýva, že poručiiteľka vydedila žalobkyňu a jej potomkov z dôvodov neposkytnutia potrebnej pomoci v chorobe, v starobe, ako aj z dôvodu trvalo neprejavovaného opravdivého záujmu, ktorý by ako potomkovia mali prejavovať. Vzhľadom k predmetu sporu – s poukazom na dôvody vydedenia súd prvej inštancie vykonal dokazovanie správne zamerané na zistenie, či uvedené dôvody vydedenia boli dané, pričom pri hodnotení skutočností zistených najmä svedeckými výpoveďami vychádzal nielen z citovaných zákonných ustanovení, ale postupoval aj v súlade s ustálenou súdnou praxou (rozsudok Najvyššieho súdu Slovenskej republiky z 29.02.2012 sp. zn. 2 Cdo 109/2010, rozsudok Najvyššieho súdu Slovenskej republiky z 30.06.2009 sp. zn. 4 Cdo 129/2009).

16. K odvolacej námietke žalobkyne o nevierohodnosti svedeckej výpovede B. B. (dcéra žalovanej) z dôvodu, že sa (rovnako ako jej brat a žalovaná) nevedela vyjadriť k dôvodom nenavštevovania poručiiteľky žalobkyňou, odvolací súd predovšetkým konštatuje, že predmetom svedeckej výpovede sú skutočnosti, ktoré svedok vnímal svojimi zmyslami. Výsluch svedkyne B. B. navrhla žalovaná na podporu jej tvrdení o tom, že sú nepravdivé tvrdenia žalobkyne o jej pravidelných návštevách poručiiteľky, o tom, že žalobkyňa poručiiteľke pomáhala a dobre spolu vychádzali. K uvedeným skutočnostiam podala svedkyňa svedeckú výpoveď, ktorou potvrdila skutočnosti (osobne ňou vnímané a prežívané), ktoré sú v danej preskúmvanej veci právne významné – že poručiiteľka potrebovala pomoc pri každodenných činnostiach – pri nákupoch, upratovaní, varení, starostlivosti o domácnosť a záhradku, odvieť k lekárske, na cintorín, do kostola. Túto pomoc jej poskytovala žalovaná s manželom a ich deti. Podľa svedkyne, ktorá bola u poručiiteľky často a aj tam niekedy prespávala, žalobkyňu u poručiiteľky nevidela, naopak, poručiiteľka sa jej sťažovala, že k nej ako k matke žalobkyňa nepríde, k príbuznej bývajúcej neďaleko však chodievala. Pokiaľ svedkyňa nemala priamy poznatok o určitej skutočnosti – v tomto prípade o dôvode nenavštevovania poručiiteľky žalobkyňou, neznamená to jej nevierohodnosť. Svedecká výpoveď B. B. korešponduje so svedeckými výpoveďami svedkov E. B., H. B., H. L. M. A. H. N. H., pričom sa odvolací súd stotožňuje s vyhodnotením týchto svedeckých výpovedí súdom prvej inštancie v súlade s ustanovením § 191 C. s. p. ako presvedčivých, autentických, preukazujúcich skutočnú vedomosť svedkov o každodenných potrebách poručiiteľky.

17. Odvolacia námietka, ktorou spochybnila výpoveď svedkyne H. M., pretože podľa žalobkyne nebol dôvod, aby poručiiteľka navštevovala svedkyňu intenzívne rok pred podaním žaloby v súvislosti s dedičským konaním po nebohom synovi, je len domnienkou žalobkyne, ktorá nie je spôsobilá spochybniť vierohodnosť svedkyne, odvolací súd sa ňou preto bližšie nezaoberal.

18. Žalobkyňa vytýkala súdu prvej inštancie, že nevykonal navrhnuté dôkazy - výsluch žalobkyňou navrhovaných svedkýň F. I. a E. F.

19. Podľa § 153 ods. 1 C. s. p. strany sú povinné uplatniť prostriedky procesného útoku a prostriedky procesnej obrany včas. Prostriedky procesného útoku a prostriedky procesnej obrany nie sú uplatnené včas, ak ich strana mohla predložiť už skôr, ak by konala starostlivo so zreteľom na rýchlosť a hospodárnosť konania.

20. Podľa § 153 ods. 2 C. s. p. na prostriedky procesného útoku a prostriedky procesnej obrany, ktoré strana nepredložila včas, nemusí súd prihliadnuť, najmä ak by to vyžadovalo nariadenie ďalšieho pojednávania alebo vykonanie ďalších úkonov súdu.

21. Podľa § 153 ods. 2 C. s. p. ak súd na prostriedky procesného útoku alebo prostriedky procesnej obrany neprihliadne, uvedie to v odôvodnení rozhodnutia vo veci samej.

22. Súd prvej inštancie v bode 12. odôvodnenia napadnutého rozsudku podrobne uviedol, prečo uvedené navrhnuté dôkazy nepripustil, pričom poukázal na skutočnosť, že žalobkyňa výsluch uvedených svedkýň nenavrhol včas, vykonanie týchto dôkazov by si vyžadovalo nariadenie ďalšieho pojednávania, navyše žalobkyňa ani neoznačila, k akým konkrétnym skutkovým okolnostiam majú byť svedkyne vypočuté. Odvolací súd nezistil dôvody, pre ktoré by uvedený postup súdu prvej inštancie mal byť posúdený ako nesprávny, navyše dodáva, že vysvetlenie žalobkyne, že výsluch týchto svedkýň jej navrhol po pojednávaní (08.12.2022) svedok I. I. (ktorý však podľa vlastnej výpovede s poručiiteľkou v rozhodnom období nebol v kontakte), vyznieva účelovo.

23. Rozsudok súdu prvej inštancie dáva jasné a zrozumiteľné odpovede na právne a skutkovo relevantné otázky súvisiace s nárokom uplatneným žalobkyňou, odvolací súd tak dospel k záveru, že odvolacie dôvody uvádzané žalobkyňou nie sú naplnené, jej námietky sú nedôvodné, napadnutý rozsudok súdu prvej inštancie preto postupom podľa citovaného ustanovenia § 387 ods. 1, 2 C. s. p. ako vecne správne potvrdil.

24. V odvolacom konaní plne úspešnej žalovanej vznikol nárok na náhradu trov odvolacieho konania v plnom rozsahu. (§ 255 ods. 1 C. s. p. v spojení s ustanovením § 396 ods. 1 C. s. p.). O výške náhrady trov konania v zmysle ustanovenia § 262 ods. 2 C. s. p. rozhodne súd prvej inštancie po právoplatnosti tohto rozhodnutia samostatným uznesením, ktoré vydá súdny úradník.

25. Senát odvolacieho súdu uvedené rozhodnutie prijal pomerom hlasov 3:0 (§ 393 ods. 2 C. s. p.).

Poučenie:

Proti rozhodnutiu odvolacieho súdu je prípustné dovolanie, ak to zákon pripúšťa (§ 419 C. s. p.).

Dovolanie je prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu vo veci samej alebo ktorým sa konanie končí, ak

- a) sa rozhodlo vo veci, ktorá nepatrí do právomoci súdov,
- b) ten, kto v konaní vystupoval ako strana, nemal procesnú subjektivitu,
- c) strana nemala spôsobilosť samostatne konať pred súdom v plnom rozsahu a nekonal za ňu zákonný zástupca alebo procesný opatrovník,
- d) v tej istej veci sa už prv právoplatne rozhodlo alebo v tej istej veci sa už prv začalo konanie,
- e) rozhodoval vylúčený sudca alebo nesprávne obsadený súd, alebo
- f) súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces (§ 420 C. s. p.).

Dovolanie je podľa § 421 C. s. p. prípustné proti rozhodnutiu odvolacieho súdu, ktorým sa potvrdilo alebo zmenilo rozhodnutie súdu prvej inštancie, ak rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od vyriešenia právnej otázky,

- a) pri ktorej riešení sa odvolací súd odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu,
- b) ktorá v rozhodovacej praxi dovolacieho súdu ešte nebola vyriešená alebo
- c) je dovolacím súdom rozhodovaná rozdielne (§ 421 ods. 1 C. s. p.).

Dovolanie v prípadoch uvedených v odseku 1 nie je prípustné, ak odvolací súd rozhodol o odvolaní proti uzneseniu podľa § 357 písm. a) až n) (§ 421 ods. 2 C. s. p.).

Dovolanie podľa § 421 ods. 1 nie je prípustné, ak

- a) napadnutý výrok odvolacieho súdu o peňažnom plnení neprevyšuje desaťnásobok minimálnej mzdy; na príslušenstvo sa neprihliada,
- b) napadnutý výrok odvolacieho súdu o peňažnom plnení v sporoch s ochranou slabšej strany neprevyšuje dvojnásobok minimálnej mzdy; na príslušenstvo sa neprihliada,

c) je predmetom dovolacieho konania len príslušenstvom pohľadávky a výška príslušenstva v čase začatia dovolacieho konania neprevyšuje sumu podľa písmen a) a b) (§ 422 ods. 1 C. s. p.).

Na určenie výšky minimálnej mzdy v prípadoch uvedených v odseku 1 je rozhodujúci deň podania žaloby na súde prvej inštancie (§ 422 ods. 2 C. s. p.).

Dovolanie len proti dôvodom rozhodnutia nie je prípustné (§ 423 C. s. p.).

Dovolanie môže podať strana, v ktorej neprospech bolo rozhodnutie vydané (§ 424 C. s. p.).

Dovolanie môže podať intervenient, ak spolu so stranou, na ktorej vystupoval, tvoril nerozlučné spoločenstvo podľa § 77 (§ 425 C. s. p.).

Prokurátor môže podať dovolanie, ak sa konanie začalo jeho žalobou alebo ak do konania vstúpil (§ 426 C. s. p.).

Dovolanie sa podáva v lehote dvoch mesiacov od doručenia rozhodnutia odvolacieho súdu oprávnenému subjektu na súde, ktorý rozhodoval v prvej inštancii. Ak bolo vydané opravné uznesenie, lehota plynie znovu od doručenia opravného uznesenia len v rozsahu vykonanej opravy (§ 427 ods. 1 C. s. p.).

Dovolanie je podané včas aj vtedy, ak bolo v lehote podané na príslušnom odvolacom alebo dovolacom súde (§ 427 ods. 2 C. s. p.).

V dovolaní sa popri všeobecných náležitostiach podania uvedie, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa toto rozhodnutie napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne (dovolacie dôvody) a čoho sa dovolateľ domáha (dovolací návrh) (§ 428 C. s. p.).

Dovolateľ musí byť v dovolacom konaní zastúpený advokátom. Dovolanie a iné podania dovolateľa musia byť spísané advokátom (§ 429 ods. 1).

Povinnosť podľa ods. 1 neplatí, ak je

a) dovolateľom fyzická osoba, ktorá má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa,

b) dovolateľom právnická osoba a jej zamestnanec alebo člen, ktorý za ňu koná má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa,

c) dovolateľ v sporoch s ochranou slabšej strany podľa druhej hlavy tretej časti tohto zákona zastúpený osobou založenou alebo zriadenou na ochranu spotrebiteľa, osobou oprávnenou na zastupovanie podľa predpisov o rovnakom zaobchádzaní a o ochrane pred diskrimináciou alebo odborovou organizáciou a ak ich zamestnanec alebo člen, ktorý za ne koná má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa (§ 429 ods. 2 C. s. p.).

Rozsah, v akom sa rozhodnutie napáda, môže dovolateľ rozšíriť len do uplynutia lehoty na podanie dovolania (§ 430 C. s. p.).

Dovolanie prípustné podľa § 420 možno odôvodniť iba tým, že v konaní došlo k vade uvedenej v tomto ustanovení (§ 431 ods. 1 C. s. p.).

Dovolací dôvod sa vymedzí tak, že dovolateľ uvedie, v čom spočíva táto vada (§ 431 ods. 2 C. s. p.).

Dovolanie prípustné podľa § 421 možno odôvodniť iba tým, že rozhodnutie spočíva v nesprávnom právnom posúdení veci (§ 432 ods. 1 C. s. p.).

Dovolací dôvod sa vymedzí tak, že dovolateľ uvedie právne posúdenie veci, ktoré pokladá za nesprávne, a uvedie, v čom spočíva nesprávnosť tohto právneho posúdenia (§ 432 ods. 2 C. s. p.).

Dovolací dôvod nemožno vymedziť tak, že dovolateľ poukáže na svoje podania pred súdom prevej inštancie alebo pred odvolacím súdom (§ 433 C. s. p.).

Dovolacie dôvody možno meniť a dopĺňať len do uplynutia lehoty na podanie dovolania (§ 434 C. s. p.).

V dovolaní nemožno uplatňovať nové prostriedky procesného útoku a prostriedky procesnej obrany okrem skutočností a dôkazov na preukázanie prípustnosti a včasnosti podaného dovolania (§ 435 C. s. p.).